

Zakaz dyskryminacji ze względu na płeć - co to oznacza ?

Ścieżka wdrożenia nowych regulacji na rynku polskim

Inicjatywa PIU

- PIU powołało w styczniu grupę roboczą, której zadaniem było zidentyfikowanie obszarów potencjalnie problemowych przy wdrożeniu zasad Gender Neutral (GN);
- Dyskusje przedstawicieli ZU pozwoliły opracować propozycje rozwiązania kwestii problemowych (ujęte w formie memorandum skonstruowanego na zasadzie pytań i odpowiedzi);
- Sporządzono zestawienie wskazujące na różnice pomiędzy polską a angielską wersją językową zaleceń Komisji Europejskiej;
- Opracowano stanowisko nt. sposobu modyfikacji prawa otwierającego możliwość poprawnego wdrożenia nowych zasad;

Inicjatywa PIU

- Dokumenty te zostały przedstawione w marcu regulatorowi (Ministerstwo Finansów) i organowi nadzoru (KNF) z prośbą o rozważenie i wskazanie ew. obszarów, w których proponowane rozwiązania są niezgodne z poglądami Urzędów
- W dalszej kolejności przewidywano przedstawienie proponowanych zasad innym potencjalnie zainteresowanym podmiotom (UOKiK, Rzecznik Ubezpieczonych)
- Określenie ramowych zasad działania zmniejszyłoby koszty dostosowania

Inicjatywa PIU a legislacja

- Ministerstwo Finansów, odpowiedzialne za proces legislacyjny zmian w Ustawie o działalności ubezpieczeniowej, przedyskutowało z przedstawicielami PIU przedstawione propozycje założeń legislacyjnych dotyczących wdrożenia GN i uzyskało rozszerzone wyjaśnienia;
- Kolejna wersja założeń zmian ustawowych opublikowana w kwietniu 2012 uwzględnia stanowisko reprezentowane przez środowisko ubezpieczeniowe;
- Obawy ubezpieczycieli dotyczące ew. zwłoki w procesie legislacyjnym są znane MinFin, jednak rozstrzygnięcia ustawowe spodziewane są wraz z nowelizacją ustawy związanej z dostosowaniem prawa do wymagań Dyrektywy Solvency II;
- Opóźnienia we wdrażaniu nowelizacji (brak zakończenia prac legislacyjnych w październiku 2012) mogą prowadzić do wydzielenia pakietu GN do zastosowania „szybkiej ścieżki”;
- Regulator preferuje możliwie uproszczone wprowadzenie zasady GN do legislacji krajowej (bez nadregulacji).

Inicjatywa PIU a zalecenia KE

- KNF otrzymał memorandum z PIU 19 marca 2012;
- Nadzorca przyjął do wiadomości, że rozstrzygnięcie przedstawionych dylematów ma istotne znaczenie praktyczne dla nadzorowanych podmiotów z uwagi na ryzyka prawne i będące ich konsekwencją ryzyka operacyjne;
- PIU poinformowało także o postrzeganej rozbieżności w warunkach polskich pomiędzy sugerowaną przez KE definicją „nowego” kontraktu a realiami długoterminowych umów ubezpieczeniowych w Polsce;
- Skutkować to może efektywnym ograniczeniem zwyczajowych uprawnień klientów wynikających z umowy ubezpieczenia na życie.

Inicjatywa PIU a zalecenia KE

- PIU wskazywało na celowość „praktycznego” rozstrzygnięcia inherentnej sprzeczności pomiędzy dążeniem do pełnego wdrożenia zasad GN z zamiarem nienaruszania istniejących uprawnień z umów ubezpieczenia na życie;
- KNF zaznaczył, że nie ma umocowań do zajmowania stanowiska w zakresie przedstawionych problemów, ale wnikliwie zapozna się z ich materiałą – nie przewiduje aktywnego kształtowania praktyki na etapie przedlegislacyjnym.

Inicjatywa PIU – odpowiedź UKNF

- PIU otrzymała odpowiedź UKNF w dniu 22 maja 2012;
- UKNF stwierdza, że dokonywanie w obecnej chwili wiążących interpretacji w zakresie wdrożenia zasad GN „*może być obarczone błędem*”;
- Ustawa „o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania” z 3 grudnia 2010 r. powierza Rzecznikowi Praw Obywatelskich i Pełnomocnikowi Rządu ds. Równego Traktowania wykonywanie zadań dotyczących realizacji zasady równego traktowania;
- Zatem opinia KNF mogłaby „*mieć jedynie charakter subsydiarny*”;
- KNF przychyliła się do stanowiska o celowości uwzględniania wieloletniej natury dotychczasowych kontraktów i respektowania nabytych uprawnień

Natura problemu

- Brak jednoznacznej regulacji prawnej
- Określenie nowych stawek
- Zasady utrzymania „starych” kontraktów
- Kontrola ryzyka
- Obsługa i systemy
- Nowe produkty

Nowe stawki ubezpieczeniowe

- W zakresie ryzyka śmierci obserwuje się duże zróżnicowanie naturalnego prawdopodobieństwa w zależności od płci (prawdopodobieństwo śmierci mężczyzny jest o xx% wyższe niż kobiety w tym samym wieku);
- Stawki ubezpieczeniowe neutralne ze względu na płeć (GN) będą dla kobiet istotnie wyższe niż dotychczasowe;

Nowe stawki ubezpieczeniowe

- Zazwyczaj mężczyźni częściej się ubezpieczają i na wyższe sumy ubezpieczenia;
- Tendencja zróżnicowania sum ubezpieczenia pogłębia się ze starzeniem się danej kohorty;
- Ubezpieczyciel dbając o bezpieczeństwo finansowe musi uwzględnić potencjalnie szybszą rezygnację z ubezpieczenia kobiet, które płacić będą wyższe od naturalnych stawki.

Stare kontrakty – kiedy zanikną ?

- „Stare umowy” -zostały zawarte przed 21/12/2012 i mogą opierać się na stawkach zróżnicowanych w zależności od płci (nGN);
- Umowa ubezpieczenia na życie jako kontrakt wieloletni musi przewidywać sytuacje w których pierwotne „parametry” kontraktu będą ulegać zmianie – podstawową przyczyną jest zmiana potrzeb ochronnych klienta;
- Ubezpieczyciele najczęściej uważają takie zmiany jako dopuszczalne i leżące w naturze umowy, choć zastrzegają konieczność wyrażenia zgody na zmianę.

Stare kontrakty – warunki trwania

- ZU poszukują odpowiedzi na pytanie co w warunkach polskich jest kryterium do rozpoznania „starego kontraktu” jako „nowy”;
- Jednolita/ramowa koncepcja tego rozróżnienia pozwoli na zmniejszenie ryzyka implementacji zasad GN do systemów operacyjnych i procedur obsługowych stosowanych przez ubezpieczycieli;
- Modyfikacje „złego” wdrożenia mogą kosztować wielokrotność pierwotnego kosztu dostosowania.

Stare kontrakty – prawa klienta

- Zakończenie trwania „starej umowy” – podstawowo niekorzystne dla kobiet - może nieść za sobą konieczność nowej kwalifikacji do ubezpieczenia (underwritingu); to może prowadzić do sytuacji że także mężczyzna nie uzyska teoretycznych korzyści, jakie przyniesie mu zasada GN (w zakresie ubezpieczeń na życie)
- Dogmatyczne stosowanie zaleceń KE prowadzić może do niezawinionego przez ZU pogorszenia pozycji konsumenta
- Dlatego ZU preferują utrzymania stawek nGN w istniejących kontraktach tak długo, jak tylko jest to możliwe – jest to jedyna obiektywna metoda zachowania uprawnień z zawartej umowy ubezpieczenia przez klienta

Stare kontrakty – szczegóły

- ZU postawiły tezę, że nie stanowi zmiany kontraktu:
 - Zmiana częstotliwości opłacania składki regularnej;
 - Coroczna indeksacja składki i sumy ubezpieczenia;
 - Obniżenie sumy ubezpieczenia na Umowie Głównej;
 - Przejście na umowę bezskładkową;
 - Zmiana zakresu/wysokości SU na umowie dodatkowej;
 - Zmiana czasu trwania umowy (terminu zakończenia).
- Ponadto jednostronnie wprowadzone przez ZU zmiany poprawiające sytuację kontraktową klienta nie powinny być interpretowane jako tworzące „nową umowę” - zaliczam do nich:
 - Rozszerzenie oferty ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych;
 - Podwyższenie alokacji składki;
 - Zniesienie niektórych opłat.

Stare kontrakty – umowy dodatkowe

- Najczęściej mają charakter kontraktów rocznych odnawialnych;
- Zasadniczo odnawianie zawartych umów dodatkowych, a także dołączenie/ rezygnacja nie narusza umowy głównej;
- Ubezpieczyciel może zastosować następujące podejście do oferty umów dodatkowych towarzyszących „starym” kontraktom:
 - Wprowadzić stawki GN w rocznicę trwania umowy;
 - Utrzymać stawki nGN dla osób posiadających umowy dodatkowe;
 - Udostępnić uzupełnienie umów dodatkowych osobom, które ich dotychczas nie nabyły w ramach „starych” kontraktów na bazie GN.
- Każde z powyższych rozwiązań jest zgodne z zaleceniami KE.

Umowy oczekiwane jako kontynuacja

- Kontrakty długoterminowego oszczędzania mogą zawierać obietnicę wypłaty w formie renty (w regularnych latach);
- Kontrakt realizujący tę obietnicę będzie miał charakter nowej umowy (bo stawki rentowe zależą od wieku zakończenia oszczędzania i wysokości kapitału i raczej nie zostały jeszcze sprecyzowane);
- Zastosowanie stawek rentowych GN dramatycznie zmniejsza atrakcyjność produktu rentowego dla mężczyzn;
- W przekonaniu ZU należy zachować prawo oferowania stawek nGN przy przekształceniu polisy oszczędnościowej w rentową.

Stare kontrakty - wnioski

- Literalne odczytanie zaleceń Komisji Europejskiej prowadzić może do szybkiego zanikania portfela „starych kontraktów” lub przekształcenia go w skansen sztywnych i z czasem niedostosowanych do potrzeb klienta kontraktów ubezpieczeniowych;
- Klient ma ograniczone możliwości uzyskania podobnie korzystnej umowy ubezpieczeniowej na rynku nowych polis (podstawowo z uwagi na koszty zawarcia umowy i niepewność ostatecznych warunków ochrony).

Kontrola ryzyka

- Ubezpieczyciele przez pewien czas będą się „uczyć” zachowań klientów;
- Naturalna będzie ostrożna wycena ryzyka portfelowego;
- Agresywni gracze napotkają kłopoty w dotarciu do wrażliwych cenowo klientów;
- Reasekuratorzy nie wypracowali (jeszcze) efektywnych metod wsparcia ubezpieczycieli w wycenie ryzyka zmiany struktury portfela i metod efektywnego underwritingu ryzyk substandardowych;
- Brak precyzyjnego stanowiska nadzoru w tym zakresie potęguje ryzyko poszczególnych ZU.

Obsługa i systemy

- Systemy informatyczne ZU cechować musi duża stabilność (najczęściej kosztem transakcyjności i adaptacyjności);
- Proces modyfikacji systemowej najczęściej trwa od 3 miesięcy wzwyż, zaś skala parametryzacji jest mniejsza niż to się współcześnie uważa za naturalne;
- Wiele systemów nie jest gotowe do obsługiwanania tego samego produktu na zróżnicowanych zasadach (stawkach, klasyfikacjach reguł obsługowych);
- ZU dla zmniejszenia ryzyka operacyjnego muszą podjąć decyzję o stosowaniu kryteriów GN dla starych kontraktów w najbliższych dniach;
- Przygotowanie sieci dystrybucji do oferowania nowych produktów GN zajmie co najmniej miesiąc.

Nowe produkty

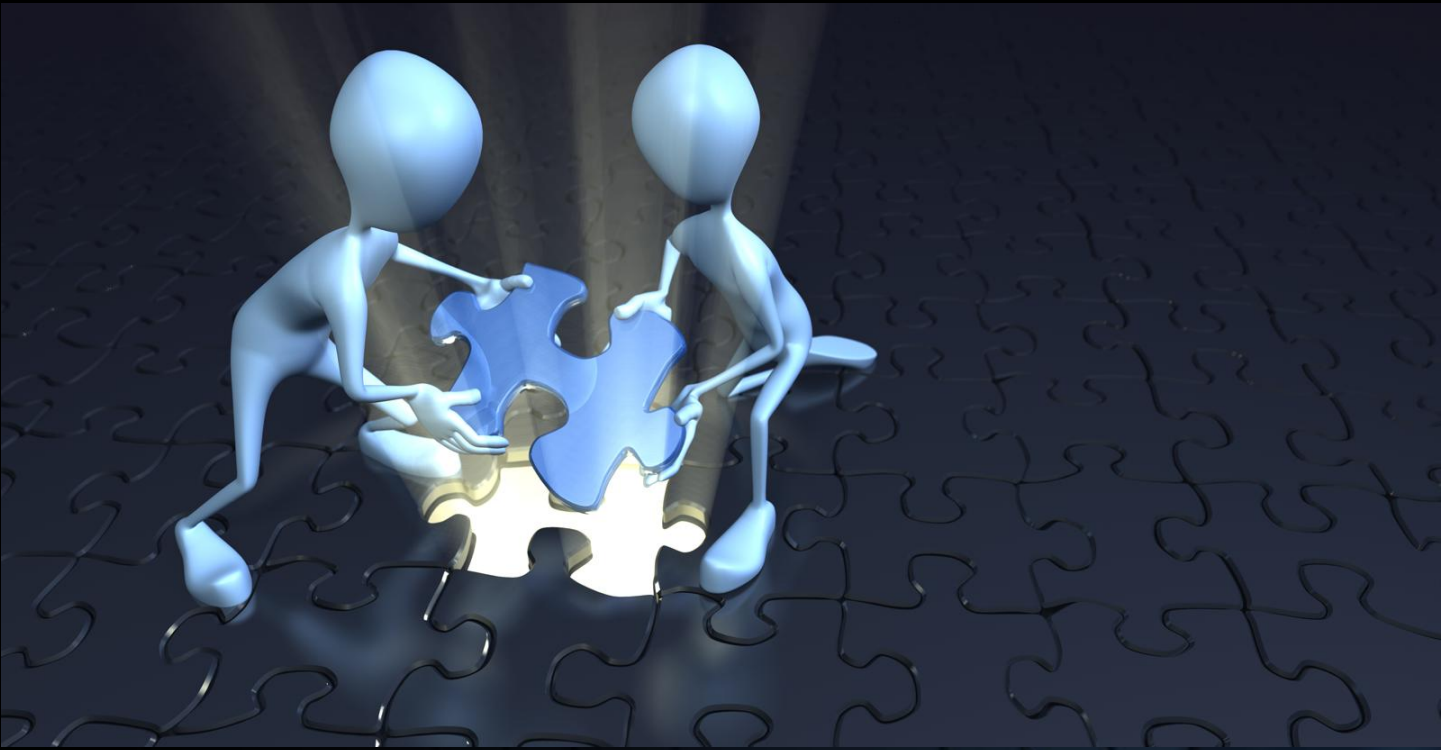
- Teoretycznie istnieje możliwość pakietowania ryzyk tak by zneutralizować/zmniejszyć dysproporcję ryzyka ze względu na płeć;
- Na razie liczba pomysłów produktowych wychodzących poza kombinację liniową znanych ryzyk jest ograniczona, zaś koncepcja produktu przyciągającego masowego klienta jest otoczona najściślejszą tajemnicą;
- Zapewne w roku 2013 nie poznamy jeszcze tych produktów.

Następne kroki

- Korzyści społeczne i rynkowe związane z pragmatycznym i jednoznacznym rozstrzygnięciem zasad opłat za ryzyko w „starym” portfelu są bardzo istotne;
- PIU będzie dążyło do uzyskania zgody na przedstawione propozycje od nadzorczy i innych Urzędów w możliwie jak najkrótszym czasie;
- **Koszty wytworzenia „starego portfela” umów ubezpieczeniowych znamy z historii i warto jest ich unikać zawczasu.**

Dziękuję

